

**Επιλογή του τομέα σπουδών της Βιβλιοθηκονομίας –
Πληροφόρησης : Μία συστηματική βιβλιογραφική
επισκόπηση των πρόσφατων ερευνητικών μελετών**

Βαλεντίνη Μονιάρου- Παπακωνσταντίνου
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΤΕΙ Αθηνών

Άννα Τσατσαρώνη
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Δυνάμεις που επηρέασαν τις αλλαγές στο πεδίο της πληροφόρησης

- Τεχνολογία της πληροφορίας και των επικοινωνιών
- Διαδίκτυο
- Τάσεις παγκοσμιοποίησης
- Οικονομικές, πολιτικές, κοινωνικές και πολιτισμικές μεταβολές
- Αναδυόμενη αγορά εργασίας στο πεδίο της πληροφόρησης
- Είσοδος στον τομέα της πληροφόρησης ανταγωνιστικών ομάδων
- Αυξανόμενη στρατηγική αξία της πληροφορίας

Ανάγκη διαμόρφωσης ενός νέου προτύπου επαγγελματία της πληροφόρησης (New Information Professional NIP)

- Αλλαγές στον τομέα της πληροφόρησης
- Μεταβαλλόμενη δυναμική στον τομέα της πληροφόρησης

Δημιουργούν

- Ανάγκη εισαγωγής στα τμήματα νέων ατόμων, δυναμικών, ευέλικτων, με ικανότητα ανάπτυξης καινοτομίας
- Ανάγκη για αποφοίτους οι οποίοι θα είναι σε θέση να διακριθούν σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον

Λόγοι που συνέβαλαν στον προβληματισμό για την επανεκτίμηση των δεξιοτήτων των επαγγελματιών της πληροφόρησης

- ◆ Αλλαγές στο χώρο της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
- ◆ Αλλαγές στην αγορά εργασίας
- ◆ Αλλαγή στο πρότυπο εργασίας από την εργασία που διαρκεί όσο η επαγγελματική ζωή στην δυνατότητα απασχόλησης κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής ζωής
- ◆ Αλλαγές στο τεχνολογικό και οικονομικό περιβάλλον
- ◆ Ανάπτυξη ενός διαφορετικού λόγου που ενισχύει την ιδιωτικοποίηση-εμπορευματοποίηση της πληροφορίας
- ◆ Συνεχής μεταβολή του περιβάλλοντος στο πλαίσιο του οποίου μπορούν να χρησιμοποιηθούν γνώσεις και να ασκηθούν δεξιότητες το οποίο ευνοεί
- ◆ την ανάπτυξη ενός λόγου περί προσαρμογής και απόκτησης μεταφερόμενων δεξιοτήτων

Θέματα που συνδέονται με την εκπαίδευση των επαγγελματιών της πληροφόρησης

- ◆ Ανάγκη προσέλκυσης φοιτητών υψηλού επιπέδου, με φιλοδοξίες, οι οποίοι γνωρίζουν και επιλέγουν τον τομέα σπουδών της πληροφόρησης
- ◆ Αδυναμία των τμημάτων να προσελκύσουν φοιτητές υψηλού επιπέδου
- ◆ Περιορισμένη πληροφόρηση για το είδος των φοιτητών που εισάγονται στα τμήματα
- ◆ Περιορισμένη πληροφόρηση για τις προσδοκίες των φοιτητών

Βιβλιογραφική επισκόπηση μελετών σχετικών με την επιλογή του τομέα σπουδών της πληροφόρησης

Μελέτες

- ♦ Για τις στάσεις και αντιλήψεις των μαθητών έναντι διαφόρων τομέων με έμφαση στη Βιβλιοθηκονομία
- ♦ Για τις αντιλήψεις των φοιτητών διαφόρων ειδικοτήτων έναντι της βιβλιοθηκονομίας
- ♦ Για τους λόγους επιλογής του τομέα σπουδών της πληροφόρησης σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο
- ♦ Για τους λόγους επιλογής του τομέα σπουδών της πληροφόρησης ατόμων που ήδη εργάζονται σε πληροφοριακούς οργανισμούς
- ♦ Για τις αποφάσεις ως προς την επιλογή του τομέα της πληροφόρησης ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας , προερχόμενων από άλλους τομείς
- ♦ Για θέματα στερεότυπων αντιλήψεων σε σχέση με την επιλογή της βιβλιοθηκονομίας

Μελέτες στάσης και αντιλήψεων των μαθητών έναντι διαφόρων τομέων με έμφαση στη Βιβλιοθηκονομία (Genoni and Greeve 1997, Markella and Baxter 2001)

- ◆ Οι μαθητές δε θεώρησαν τη βιβλιοθηκονομία ενδιαφέρουσα καριέρα
- ◆ Πίστευαν ότι το κοινωνικό κύρος, οι επαγγελματικές προοπτικές και οι αποδοχές είναι περιορισμένες
- ◆ Δε θεώρησαν ενδιαφέρον το περιεχόμενο σπουδών τμημάτων Βιβλιοθηκονομίας, αλλά είχαν περισσότερο θετική γνώμη για εκείνο που συνδέεται με την τεχνολογία, τα μέσα και την εκδοτική δραστηριότητα

Μελέτες οι οποίες εξετάζουν τις αντιλήψεις πρωτοετών φοιτητών διαφόρων ειδικοτήτων έναντι της βιβλιοθηκονομίας (Harris and Wilkinson 2001)

- ◆ Οι φοιτητές κατά το μεγαλύτερο ποσοστό πίστευαν ότι για τους βιβλιοθηκονόμους δεν απαιτούνται ειδικές σπουδές
- ◆ χρειάζονται λιγότερες γνώσεις υπολογιστών σε σχέση με τους ειδικούς Διαδικτύου
- ◆ περιορίζονται οι επαγγελματικές τους προοπτικές
- ◆ έχουν τις χαμηλότερες αποδοχές και απασχολούνται κυρίως στον Δημόσιο τομέα

Μελέτες που εξετάζουν τους λόγους επιλογής του τομέα σπουδών της πληροφόρησης σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο (Hallam and Partridge 2005, Markella and Baxter 2001, Farley-Larmour 2000, Bello 1996, Van House 1988)

Οι σημαντικότεροι λόγοι που φαίνεται ότι επηρέασαν την επιλογή της βιβλιοθηκονομίας είναι

- ♦ η επαφή με το βιβλιοθηκονόμο
- ♦ η δημιουργικότητα
- ♦ η αυτονομία
- ♦ η αγάπη για τα βιβλία και την ανάγνωση
- ♦ η επιθυμία να εργασθούν σε ένα περιβάλλον που επιτρέπει την επαφή με τον κόσμο.

Από το τέλος της δεκαετίας του 1990 παρατηρείται αλλαγή στη διαβάθμιση των παραγόντων που επηρέασαν τη συγκεκριμένη επιλογή και ως σπουδαιότεροι λόγοι αναδεικνύονται

- ♦ οι επαγγελματικές προοπτικές σε βιβλιοθήκες και σε περιβάλλοντα με βαρύτητα στην τεχνολογία της πληροφορίας
- ♦ το έργο της πληροφόρησης
- ♦ το γνωστικό αντικείμενο της πληροφόρησης
- ♦ η τεχνολογία και το ενδιαφέρον για έρευνα

Μελέτες που αφορούν την επιλογή του τομέα σπουδών ήδη εργαζομένων σε πληροφοριακούς οργανισμούς (Markella and Baxter 2001, Winston 1997)

- ◆ Οι απόφοιτοι τεκμηριώνουν την επιλογή τους με βάση το ενδιαφέρον για επαγγέλματα παροχής υπηρεσιών
- ◆ προσωπική επιθυμία για απασχόληση στον τομέα αυτό
- ◆ εκτίμηση του έργου και του περιβάλλοντος πληροφόρησης
- ◆ επιρροή από σημαντικά πρόσωπα.

Στις αρχές της δεκαετίας του 2000 παρατηρείται κάποια επιπλέον αλλαγή και ως σημαντικότεροι λόγοι αναδεικνύονται εκείνοι που συνδέονται με την επιστημονική περιοχή της πληροφόρησης και τη μορφή της απασχόλησης

Μελέτες που εξετάζουν τις αποφάσεις ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας προερχόμενων από άλλους τομείς ως προς την επιλογή του τομέα της πληροφόρησης (Deeming and Chelin 2001, Ficar 2001)

Ως σημαντικότεροι λόγοι για την αλλαγή καριέρας αναδείχθηκαν

- ◆ η αβεβαιότητα που αισθάνονταν στην προηγούμενη εργασία τους
- ◆ οι δυσκολίες που αντιμετώπιζαν στην προηγούμενη εργασία τους
- ◆ η λανθασμένη αρχική επιλογή
- ◆ η αντίληψη για το έργο της πληροφόρησης
- ◆ η αγάπη για τα βιβλία και τις πληροφορίες
- ◆ η επιθυμία να χρησιμοποιήσουν διαθέσιμες δεξιότητες, αλλά και πρακτικοί λόγοι.

Μελέτες που εξετάζουν θέματα στερεότυπων αντιλήψεων σε σχέση με την επιλογή της βιβλιοθηκονομίας (Ole Pors 1994, Walker and Watson 1993, Rothwell, 1990)

- ♦ Διαπιστώθηκε ότι την περισσότερο αρνητική εικόνα για τους βιβλιοθηκονόμους την έχει η ηλικιακή ομάδα 16-24 ετών.
- ♦ Το έργο του βιβλιοθηκονόμου στη συνείδηση του κοινού εκτιμάται σε ποσοστό 68% ως αθόρυβο, 51% με προσανατολισμό στις επαναλαμβανόμενες εργασίες και 6% ως σύγχρονο.

Ο βιβλιοθηκονόμος στα μέσα που προβάλλουν και διαμορφώνουν το λαϊκό πολιτισμό

- ♦ παρουσιάζεται σπάνια ως επαγγελματίας που δικαιούται εκτίμησης
- ♦ απεικονίζεται συνήθως με βάση τα χαρακτηριστικά του, τα καθήκοντα και το φύλο.

Συμπεράσματα από την εξέταση των σχετικών μελετών

Ως σημαντικότεροι λόγοι για την επιλογή της βιβλιοθηκονομίας παραμένουν

- ♦ η αγάπη για τα βιβλία
- ♦ το ενδιαφέρον για εργασία σε περιβάλλον που επιτρέπει την επαφή με τον κόσμο

Παρατηρείται όμως μια μετακίνηση στην ιεράρχηση των παραγόντων προς εκείνους

- ♦ οι οποίοι συνδέονται με τις επαγγελματικές προοπτικές,
- ♦ το επιστημονικό πεδίο της πληροφόρησης και την τεχνολογία.